Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

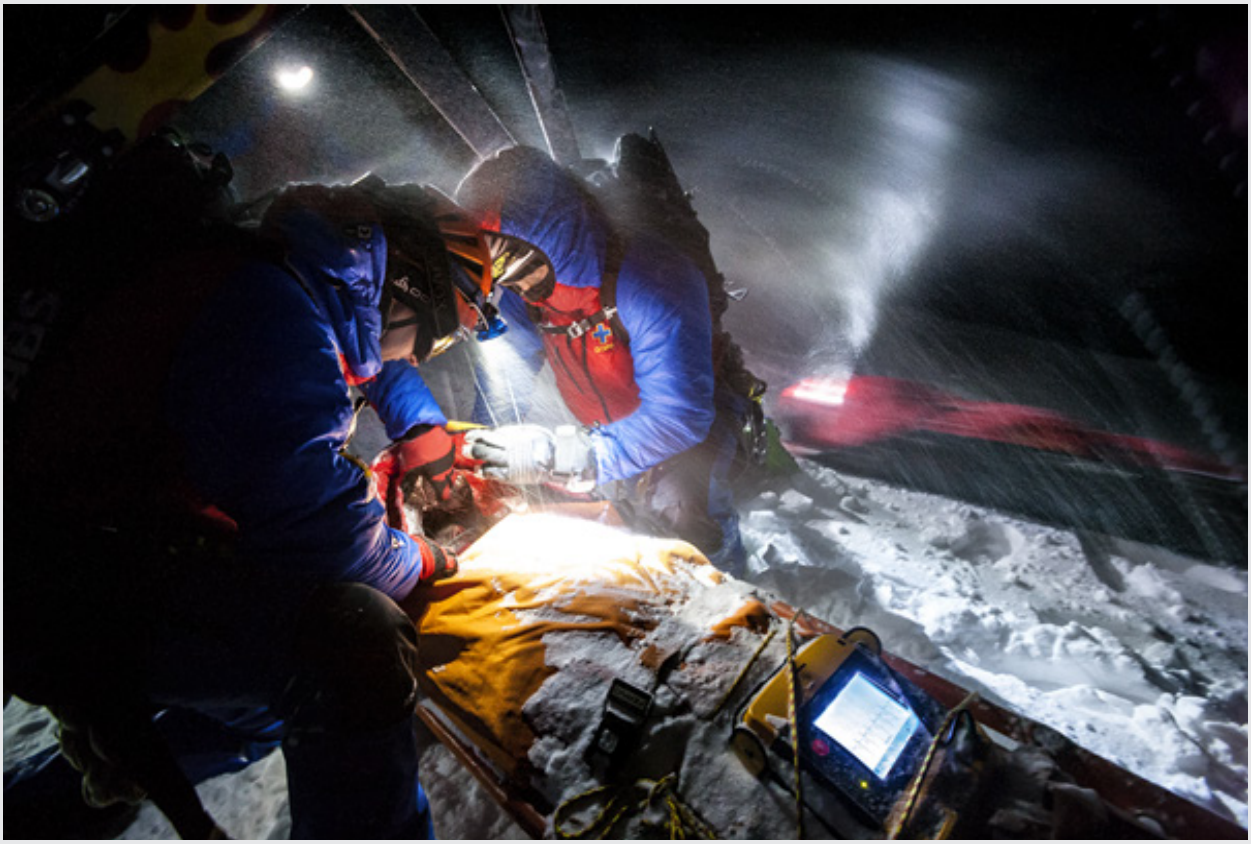
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Ratownik górski

(541903)

Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Ratownik górski

(541903)

Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Ratownik górski (541903)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [575]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3

2. OPIS ZAWODU ... 4

2.1. Synteza zawodu ... 4

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 6

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 8

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 9

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu potwierdzania kompetencji ... 10

2.7. Zawody pokrewne ... 11

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 11

3.1. Zadania zawodowe ... 11

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie działań w ramach ratownictwa górskiego oraz udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym ... 11

3.3. Kompetencje społeczne ... 14

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 15

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 15

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 15

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 15

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 16

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 17

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 18

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 18

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 19

7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 20

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 20

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 22

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Ratownik górski 541903

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Goprowiec.
- Ratownik GOPR.
- Ratownik TOPR.
- Toprowiec.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5419 Protective services workers not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Anna Kaczorowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Piotr Kin – Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa, Morska Stacja Ratownicza, Łeba.
- Łukasz Smetana – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa Krynicka, Krynica-Zdrój.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Wacław Galewski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS. sp. z o.o., Sopot.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Hubert Marek – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Grupa Bieszczadzka, Sanok.
- Bogusław Mazur – Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, Strzyżów.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Piotr Czaczkowski – Happy Dive Piotr Czaczkowski, Gdańsk.
- Marcin Kądziołka – Fundacja Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Nowy Sącz.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Ratownik górski zajmuje się udzielaniem pomocy na terenach górskich.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Ratownik górski, nazywany goprowcem/toprowcem[3], to osoba spełniająca wymagania określone w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym, posiadająca uprawnienia w zakresie ratownictwa górskiego.

Ratownik górski posiada umiejętności oraz specjalistyczną wiedzę z zakresu technik ratownictwa górskiego[11] i terenu górskiego, a także uprawnienia umożliwiające udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach.

Zadaniem ratownika górskiego jest prowadzenie poszukiwań osób zaginionych oraz udzielanie pomocy poszkodowanym w wypadkach na terenie górskim. Ratownik górski zajmuje się przewidywaniem zagrożeń górskich i ostrzeganiem przed nimi użytkowników terenu górskiego.

Praca ratownika górskiego obejmuje pozostawanie w pełnej gotowości oraz prowadzenie działań ratunkowych w górach lub w wyjątkowych okolicznościach na terenie całego kraju. Interwencje, akcje ratownicze oraz wyprawy poszukiwawcze przede wszystkim odbywają się w warunkach górskich, często w miejscach trudnodostępnych oraz w trudnych warunkach atmosferycznych.

W ramach wykonywanych obowiązków ratownik górski podejmuje również transport poszkodowanych z gór lub formacji o charakterze górskim, zdarzają się także sytuacje, gdy transport dotyczy zwłok ofiar wypadków.

Wykonuje także działania pomocnicze o charakterze logistycznym i administracyjnym, wynikające z konieczności utrzymywania stałej gotowości oraz ze specyfiki działania podmiotów uprawnionych do ratownictwa górskiego.

Osoba wykonująca ten zawód prowadzi działalność profilaktyczną i informacyjną ukierunkowaną na zapobieganie wypadkom oraz na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w górach.

WAŻNE:
Praca w zawodzie **ratownik górski** wiąże się z dużym stresem wynikającym z częstego prowadzenia akcji ratowniczych w warunkach presji czasu oraz bezpośrednio zagrażających życiu i zdrowiu ratowników oraz osób poszkodowanych.

Sposoby wykonywania pracy

Praca **ratownika górskiego** polega w szczególności na:
- uczestniczeniu w wyprawach ratowniczych[16] oraz poszukiwawczych w górach, w jaskiniach oraz akwenach górskich,
- udzielaniu pierwszej pomocy medycznej osobom poszkodowanym,
- sprowadzaniu osób poszkodowanych z wysokich partii górskich,
- uczestniczeniu w cyklicznych szkoleniach związanych z poszczególnymi elementami ratownictwa górskiego,
- zabezpieczaniu i ewakuacji osób przebywających w górach z terenów stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia,
- zabezpieczaniu i transportowaniu poszkodowanego (za pomocą dostępnych środków transportu dostosowanych do terenu, warunków atmosferycznych oraz stanu poszkodowanego) do bezpiecznego miejsca,
- prowadzeniu rejestru wypadków i innej dokumentacji.

W ramach działań profilaktycznych i informacyjnych ratownik górski prowadzi działania polegające m.in. na:
- prowadzeniu prelekcji, szkoleń z zakresu bezpieczeństwa w górach (m.in. dotyczące: zagrożeń górskich, topografii terenu, regulacji prawnych) w treści i formie dostosowanej do grupy adresatów (wiek, poziom doświadczenia itp.),
- uczestniczeniu w imprezach o charakterze edukacyjnym, mających na celu propagowanie bezpiecznych zachowań w górach, połączonych z prezentacją technik i sprzętu ratowniczego; działania te organizowane są przeważnie podczas większych imprez takich, jak targi turystyczne, pikniki sportowe, festyny rodzinne i tematyczne, rajdy turystyczne itp.,
- gromadzeniu i analizowaniu informacji na temat zagrożeń w górach (stan szlaków, lawiny itp.) i na ich podstawie przygotowywaniu komunikatów oraz notatek medialnych oraz sytuacyjnych, które następnie są publikowane w mediach elektronicznych (strony www, portale społecznościowe) lub przekazywane zainteresowanym podmiotom,
- przekazywaniu informacji na temat miejscowych zagrożeń oraz uszkodzeń infrastruktury turystycznej lub dotyczącej oznaczenia szlaków, bezpośrednio podmiotom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na danym terenie (np. właściciel, zarządca, Jednostka Samorządu Terytorialnego, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze itd.) w celu likwidacji ww. zdarzeń.

Prowadzi także działania logistyczne i administracyjne, polegające m.in. na:
- sporządzaniu dokumentacji z przyjętego zgłoszenia oraz przeprowadzonych działań ratowniczych, w formie wymaganej przez stosowne wewnętrzne regulacje w tym zakresie oraz inne akty prawne,
- konserwowaniu i utrzymywaniu w należytym stanie technicznym sprzętu transportowego i ratowniczego, takiego jak: samochody terenowe i pojazdy specjalne (quady, skutery śnieżne), sprzęt ochrony osobistej, sprzęt do technik linowych, sprzęt do ewakuacji osoby poszkodowanej, sprzęt elektroniczny, infrastruktura teleinformatyczna itp.,
- prowadzeniu pojazdów, w tym uprzywilejowanych.

WAŻNE:
Rodzaje wykonywanych zadań zależą od posiadanych kompetencji, wynikających z ukończonych szkoleń i kursów oraz zajmowanych funkcji (stanowisk pracy).

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Ratownik górski pracuje w zróżnicowanych warunkach terenowych, środowiskowych, atmosferycznych oraz technicznych. Podczas pełnienia dyżurów ratowniczych i wykonywania czynności pomocniczych przebywa głównie w pomieszczeniach (pomieszczenia biurowe, garażowe, szkoleniowe) oraz najbliższym otoczeniu obiektów ratowniczych.

Podczas wykonywania działań ratowniczych ratownik przebywa na wolnym powietrzu, a działania te przeprowadza najczęściej:

- na terenie górskim – występuje narażenie na czynniki atmosferyczne (niskie i wysokie temperatury, silny wiatr, opady) oraz narażenie na panujące warunki terenowe (głęboki śnieg, lód, szreń, lodoszreń, luźne lub śliskie kamienie, korzenie itp.),
- na ścianach skalnych, obiektach sztucznych oraz drzewach o znacznej wysokości – możliwość upadku lub uszkodzenia ciała o wystające elementy,
- w jaskiniach (ciemność, specyficzny mikroklimat, niskie temperatury, zamknięte nieregularne przestrzenie, rumosz skalny) – możliwość upadku, wychłodzenia, przemoknięcia, stłuczenia itp.,
- na wodach śródlądowych: rzekach i jeziorach górskich, sztucznych obiektach hydrologicznych – niskie temperatury, niebezpieczeństwa wynikające z hydrologii rzek górskich (prądy, wiry, walce, odwoje, syfony, kamieniste nieregularne dno o zmiennej głębokości, obszary wody napowietrzonej, ukryte pod lustrem wody korzenie, konary),
- przy wykorzystaniu statku powietrznego (śmigłowca), w tym w oparciu o techniki linowe (ekspozycja, wiatr, konfiguracja terenu oraz usytuowanie przeszkód sztucznych i naturalnych).

Działania o charakterze profilaktycznym – eventy edukacyjne, prelekcje itp. – prowadzone są w pomieszczeniach do tego przeznaczonych (np. sale szkoleniowe, hale sportowe, wystawiennicze). Imprezy, które odbywają się na wolnym powietrzu, prowadzone są najczęściej w namiocie, lub na stoku narciarskim, przy czym w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych mogą zostać odwołane lub ich przebieg może ulec zmianie.

Szkolenia ratownicze „w terenie" oraz patrole szlaków prowadzone są w różnych warunkach atmosferycznych, przy czym w przypadku ich pogorszenia, czas trwania może ulec skróceniu lub działania mogą zostać przerwane.

WAŻNE:
Działania ratownicze zazwyczaj prowadzone są podczas skrajnie niekorzystnych warunków atmosferycznych, co może mieć wpływ na bezpieczeństwo samych ratowników, jak i osób ratowanych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Ratownik górski w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- środki transportu (samochód terenowy, quad, skuter śnieżny itp.),
- środki transportu osób poszkodowanych (tobogan[14], akia[1], sanie ratownicze, nosze, kosz ratowniczy, deskę ortopedyczną itp.),
- odzież utrzymującą komfort termiczny w skrajnych warunkach atmosferycznych oraz przystosowaną do działania w obszarach górskich,
- różnego rodzaju narty oraz dodatkowe wyposażenie do poruszania się zimą w górach (czekan[2], raki[10]),
- środki łączności (radiotelefon, telefon komórkowy),
- sprzęt do działań wysokościowych z użyciem technik linowych – umożliwiający transport pionowy ludzi i sprzętu oraz asekurację ratowników, czyli ochronę przed upadkiem z wysokości,

- zestaw lawinowy[17], w skład którego wchodzi sonda, detektor, łopaty,
- odbiornik nawigacji satelitarnej[6], komputer z typowym oprogramowaniem biurowym oraz dostępem do sieci internet,
- sprzęt medyczny: plecak i torbę z wyposażeniem medycznym (środki opatrunkowe, szyny itp.), zestaw tlenowy, defibrylator itp.,
- sprzęt przeznaczony do działań na rzekach górskich (np. pianka, suchy skafander, kamizelka wypornościowa),
- sprzęt ochrony indywidualnej (kask, rękawice, okulary, gogle, buty dostosowane do środowiska, w którym podejmowane są działania ratownicze).

Organizacja pracy

Ratownik górski w zależności od miejsca pracy wykonywanych zadań i liczby zatrudnionych osób w jednostce ratownictwa górskiego[4] może pracować zespołowo (m.in. dyżury i działania ratownicze) lub indywidualnie (wykonując np. działania administracyjne i pomocnicze).

Praca świadczona jest w systemie dyżurów zapewniających pełną gotowość do działań ratowniczych przez cały rok, 24 godziny na dobę, w systemie zmianowym, najczęściej 12-godzinnym. W przypadku wykonywania przez ratownika górskiego czynności pomocniczych (administracyjnych), praca odbywa się zazwyczaj w systemie jednozmianowym.

Terminy akcji ratunkowych są trudne do przewidzenia, a tym samym do zaplanowania. Zdarzają się również sytuacje wymagające pracy ponad wyznaczone godziny – wiąże się to zazwyczaj z udziałem w czasochłonnych akcjach, gdy ratownicy nie kończą pracy zgodnie z harmonogramem dyżurów. Praca ponad harmonogram przeważnie trwa nie dłużej niż 6 godzin.

Dyżury ratowników górskich mogą być pełnione w stacji centralnej lub w stacji terenowej, tj. w samodzielnych obiektach ratowniczych położonych w górach lub dyżurkach terenowych znajdujących się w obiektach turystycznych (np. w schroniskach).

Akcje ratownicze prowadzone są przez zespoły ratowników. Z uwagi na występujące ekstremalne warunki prowadzenia akcji, w zespołach tych jednoznacznie wyznaczone są odpowiedzialności oraz zależności (podległości) pomiędzy poszczególnymi członkami zespołu.

Ratownik górski wykonuje w większości przypadków swoje obowiązki na obszarze objętym działaniami jednostki ratownictwa górskiego, w której jest zatrudniony. Zwykle dojazd (i powrót) do miejsca pełnienia dyżurów lub prowadzenia akcji ratunkowych nie zajmuje więcej niż godzinę na dystansie ok. 50 km od miejsca zamieszkania.

Ratownicy górscy podczas swojej pracy kontaktują się z:
- przełożonymi,
- osobami zgłaszającymi wypadki,
- osobami ratowanymi,
- przedstawicielami innych podmiotów ratowniczych: policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe,
- instytucjami – wymiana informacji na temat bezpieczeństwa oraz wypadków w górach, prowadzona w większości w formie pisemnej.

WAŻNE:
Ratownik górski ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo osób ratowanych oraz sprzęt ratowniczy wykorzystywanych do ww. działań.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Ratownik górski jest narażony na wiele zagrożeń, w tym m.in. na:
- przeciążenia układu kostno-stawowego,

- stres – odpowiedzialność, działanie pod presją czasu, odpowiedzialność za życie i zdrowie innych ludzi itp.,
- skaleczenia, zakłucia, rany cięte podczas użytkowania sprzętu ratowniczego,
- pracę w specyficznym mikroklimacie – zmienne warunki atmosferyczne, ekspozycja na niskie i wysokie temperatury, silny wiatr, wysoka wilgotność powietrza, wysokie nasłonecznienie,
- przygniecenie przez sprzęt ratowniczy, lawinę, fragment skały itp.,
- agresywne zachowania osób ratowanych będących pod wpływem szoku urazowego, alkoholu lub substancji odurzających,
- pogryzienie przez zwierzęta (w tym ryzyko zarażenia się wścieklizną).

W pracy ratownika górskiego najczęściej dochodzi do urazów układu kostno-szkieletowego, które są następstwem upadków z wysokości.

WAŻNE:
Charakter pracy w środowisku górskim i często w ekstremalnych warunkach atmosferycznych może sprzyjać występowaniu wypadków.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **ratownik górski** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- silna budowa ciała,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- zmysł równowagi,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość,
- brak lęku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność skutecznego przekonywania;

w kategorii cech osobowościowych
- gotowość do współdziałania,
- samokontrola,

- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny,
- odporność emocjonalna,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- odpowiedzialność za innych,
- empatia,
- wytrwałość i cierpliwość,
- odwaga,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **ratownik górski** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna oraz prawidłowy wzrok. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac ciężkich (prowadzenie akcji ratowniczych) i lekkich (wykonywanie pracy administracyjnych). Występują w niej duże obciążenia psychiczne związane z odpowiedzialnością za życie innych osób.

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w zawodzie ratownik górski można zaliczyć:
- wady układu mięśniowego oraz kostno-stawowego,
- wady wzroku w stopniu uniemożliwiającym korekcję za pomocą okularów,
- choroby przewlekłe, kardiologiczne, neurologiczne,
- dysfunkcję kończyn górnych w zakresie precyzyjnego chwytania, sięgania, przenoszenia, skręcania, rozłączania.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **ratownik górski** preferowane jest wykształcenie wyższe na kierunku ratownictwo medyczne.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **ratownik górski** nie występują specyficzne wymagania w zakresie tytułów zawodowych dla kandydata do pracy. Podjęcie pracy w tym zawodzie ułatwia posiadanie dyplomu ukończenia studiów wyższych (studia I i II stopnia) na kierunku ratownictwo medyczne oraz studiów podyplomowych powiązanych z ratownictwem medycznym.

Do podjęcia pracy zarobkowej w organizacji ratownictwa górskiego ORG[7] trzeba natomiast posiadać uprawnienia i kwalifikacje, niezbędne do uzyskania tytułu pełnoprawnego ratownika górskiego „zawodowego", tj.:
- przynależeć do jednej z organizacji ratowniczych jako wolontariusz,
- odbyć tzw. staż kandydacki (okres przygotowawczy) trwający do 2 do 5 lat, podczas którego uczestniczy się w szeregu szkoleń podnoszących kwalifikacje ratownicze,

- posiadać znajomość budowy i anatomii ciała ludzkiego i wiedzy z zakresu podstawowego kursu pierwszej pomocy przedlekarskiej (tzw. kurs kwalifikowanej pomocy KPP[5]) lub posiadać wyższe uprawnienie medyczne (ratownik medyczny, lekarz lub pielęgniarka Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego PRM[13]),
- posiadać świadectwo ukończenia „Kursu I-go Ratownictwa Górskiego",
- mieć ukończone 21 lat,
- posiadać zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym,
- posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej,
- złożyć przyrzeczenie ratownicze[9].

WAŻNE:
Posiadanie dodatkowych uprawnień zwiększa szanse na uzyskanie pracy w zawodzie **ratownik górski**.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Nowozatrudniony pracownik bez doświadczenia w zawodzie **ratownik górski** zaczyna pracę na stanowisku niższego szczebla (stopień ratownik górski – służba liniowa). Następnie może awansować na stanowisko średniego szczebla (kierownik komórek organizacyjnych, specjalista, instruktor, np. „starszy ratownik górski" lub „instruktor ratownictwa górskiego"). Warunkiem jest podnoszenie wykształcenia oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego. Kolejnym etapem ścieżki zawodowej ratownik górskiego jest stanowisko najwyższego szczebla – np. Naczelnika Grup Regionalnych.

Ratownik górski ma możliwość rozwoju zawodowego poprzez:
- system szkoleń wewnętrznych organizowanych przez tzw. komisję szkolenia – komórkę organizacyjną ORG z zakresu różnych dziedzin ratownictwa górskiego (m.in. ratownictwo ścianowe, jaskiniowe, lawinowe, ratownictwo z wykorzystaniem śmigłowca, ratownictwo na rzekach górskich),
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych,
- uczestnictwo w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących ratownictwa i bezpieczeństwa publicznego,
- wspólne szkolenia z innymi podmiotami ratowniczymi w kraju i za granicą, takimi jak straż pożarna, policja, wojsko, organizacje zajmujące się poszukiwaniem osób zaginionych w terenie otwartym typu Land SAR[12] (Land Search and Rescue).

Istotnym elementem rozwoju zawodowego ratownika górskiego jest samodzielna działalność górska prowadzona w ramach realizacji wybranej pasji górskiej (narciarstwo skiturowe, taternictwo jaskiniowe, wspinaczka skałkowa itp.). Dokonania w górach świadczą niejednokrotnie o wiedzy i doświadczeniu, które stanowi o kwalifikacjach i jest pozytywnie postrzegane przez pryzmat indywidualnego rozwoju ratownika.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) osoba wykonująca zawód **ratownik górski** może potwierdzić niektóre swoje kompetencje, kończąc uczelnię wyższą na kierunku związanym z ratownictwem medycznym.

WAŻNE:
W Polsce nie istnieją placówki formalne kształcące i przygotowujące do zawodu **ratownik górski**.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **ratownik górski** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Ratownik medyczny	325601
Przewodnik turystyczny górski	511302
Ratownik górniczy	541902
Ratownik morski	541903
Ratownik pokładowy	541905
Ratownik wodny	541906

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **ratownik górski** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Pełnienie dyżurów w celu zapewnienia gotowości do podjęcia działań ratowniczych.
Z2 Organizowanie i udział w działaniach ratowniczych.
Z3 Udzielanie pomocy medycznej osobom ratowanym.
Z4 Poszukiwanie osób zaginionych w górach.
Z5 Współdziałanie z innymi służbami w zakresie czynności ratowniczych i poszukiwawczych.
Z6 Sporządzanie dokumentacji z przeprowadzonych działań ratowniczych.
Z7 Prowadzenie pojazdów używanych do ratownictwa górskiego, w tym pojazdów uprzywilejowanych.
Z8 Użytkowanie sprzętu ratowniczego zgodnie zasadami jego eksploatacji w celu utrzymania należytego stanu technicznego.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie działań w ramach ratownictwa górskiego oraz udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym

Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie działań w ramach ratownictwa górskiego oraz udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Pełnienie dyżurów w celu zapewnienia gotowości do podjęcia działań ratowniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zakres obowiązków przydzielonych na czas oczekiwania na akcję; • Przepisy dotyczące ratownictwa w górach, takie jak ustawa górska[15]; • Regulaminy służby górskiej oraz pełnienia dyżurów obowiązujące w ORG; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. w zakresie korzystania z obiektów, w których pełnione są	• Planować czas, podczas dyżurów, zgodnie z przydzielonym zakresem obowiązków; • Stosować się do przepisów dotyczących ratownictwa w górach oraz regulaminów ORG w zakresie pracy dyżurowej; • Prowadzić dokumentację przebiegu dyżuru, zgodnie z regulaminem ORG; • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony

dyżury ratownicze; • Potrzebę właściwego budowania relacji z członkami zespołu w trakcie długotrwałego oczekiwania na akcję ratowniczą.	ppoż. w zakresie korzystania z obiektów ratowniczych; • Utrzymywać właściwe relacje z pozostałymi członkami zespołu, pozostającymi na dyżurze; • Współdziałać w zespole w zakresie organizacji dyżuru podział dodatkowych obowiązków pomiędzy członkami zespołu.

Z2 Organizowanie i udział w działaniach ratowniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Regulamin i procedury organizacji działań ratowniczych; • Podział obowiązków oraz podległości pomiędzy członkami zespołu ratowniczego; • Zasady poruszania się w miejscach niebezpiecznych (zagrożenia lawinowe, eksponowane szlaki turystyczne); • Metody ograniczania możliwości wystąpienia zagrożeń oraz ich skutków; • Zasady użytkowania sprzętu ratowniczego; • Zasady bezpieczeństwa i asekuracji podczas działań o charakterze wysokościowym z wykorzystaniem technik linowych; • Zasady działania środków łączności; • Zasady bezpiecznego współdziałania ze statkiem powietrznym; • Scenariusze rozwoju zagrożeń podczas działań ratowniczych; • Procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych np. wypadek jednego z ratowników, awaria sprzętu.	• Stosować zapisy regulaminu organizacji działań ratowniczych; • Określać liczbę osób (zespołów) niezbędnych do prowadzenia działań ratowniczych; • Określać zasoby potrzebne do przeprowadzenie działań ratowniczych (pojazdy, sprzęt medyczny, sprzęt do ratownictwa wysokościowego); • Dostosować stopień ryzyka podejmowanych działań do sytuacji panującej na miejscu zdarzenia; • Obsługiwać poprawnie sprzęt ochrony osobistej; • Posługiwać się sprzętem specjalistycznym podczas działań z wykorzystaniem technik linowych oraz innym sprzętem ratowniczym; • Oceniać możliwe zagrożenia dla zespołów ratowniczych; • Sprawnie przemieszczać się w warunkach górskich; • Posługiwać się środkami łączności; • Stosować procedury bezpieczeństwa podczas współpracy z statkiem powietrznym; • Oceniać możliwe kierunki rozwoju zagrożeń; • Stosować procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

Z3 Udzielanie pomocy medycznej osobom ratowanym	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady oceny stanu zdrowia poszkodowanego; • Zasady udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy w zakresie określonym ustawą o PRM; • Podstawy anatomii i fizjologii człowieka; • Przepisy, standardy i rekomendacje w zakresie udzielania pierwszej pomocy – ramowy program szkolenia w zakresie KPP; • Instrukcje obsługi sprzętu wykorzystywanego do udzielania pomocy przedmedycznej; • Zasady i przepisy BHP w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej.	• Oceniać stan osoby ratowanej; • Udzielać kwalifikowanej pierwszej pomocy; • Uzyskiwać od osoby poszkodowanej, niezbędne informacje medyczne; • Przeprowadzać podstawowe zabiegi ratujące życie wg standardów KPP; • Obsługiwać sprzęt medyczny wykorzystywany do udzielania pomocy przedmedycznej; • Zachowywać bezpieczeństwo własne oraz organizować bezpieczeństwo miejsca zdarzenia.

Z4 Poszukiwanie osób zaginionych w górach	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Podstawowe metody przeszukania terenu oraz analizy informacji na temat osoby zaginionej; • Zasady organizowania działań poszukiwawczych, w tym opracowywania strategii poszukiwawczych; • Możliwości wykorzystania specjalistycznych programów komputerowych oraz urządzeń GPS w działaniach poszukiwawczych; • Zasady dysponowania i dyslokacji zasobów ludzkich i sprzętowych do działań w terenie.	• Analizować informacje na temat osoby zaginionej wg metody 5W+ (kto, gdzie, kiedy, w jaki sposób, dlaczego); • Opracowywać strategie poszukiwawcze – sposoby prowadzenia działań w terenie, dobierać metody przeszukania terenu na podstawie ww. analiz; • Obsługiwać odbiornik nawigacji satelitarnej podczas działań w terenie oraz specjalistyczne programy wspomagające prowadzenie poszukiwań; • Dobierać wyposażenie osobiste i zespołowe adekwatnie do prowadzonych w terenie działań.

Z5 Współdziałanie z innymi służbami w zakresie czynności ratowniczych i poszukiwawczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Przepisy prawne w zakresie zabezpieczania miejsca zdarzenia; • Zasady współdziałania z innym służbami (Policja, Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne) podczas działań ratowniczych; • Systemy współpracy z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo – podstawy prawne; • Zasady funkcjonowania środków łączności.	• Stosować w praktyce przepisy prawa dotyczące współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami; • Uzyskiwać pomoc od innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w zakresie zagrożenia; • Współdziałać w terenie z innymi służbami zgodnie z treścią zawartych porozumień; • Wykorzystywać środki łączności do komunikowania się z innymi służbami.

Z6 Sporządzanie dokumentacji z przeprowadzonych działań ratowniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady prowadzenia dokumentacji określone przez przepisy prawa oraz zarządzenia wewnętrzne ORG; • Zasady funkcjonowania systemów informatycznych służących do dokumentowania działań ratowniczych; • Rodzaje raportów i innych dokumentów stosowanych w ORG; • Zasady ochrony i archiwizacji dokumentów elektronicznych i papierowych.	• Sporządzać raporty z przeprowadzonych działań ratowniczych zgodnie z obowiązującym przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi; • Obsługiwać sprzęt informatyczny, taki jak komputery, drukarki, skanery itp., niezbędny do sporządzania dokumentacji w formie papierowej oraz elektronicznej; • Raportować oraz archiwizować działania ratownicze zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej ORG.

Z7 Prowadzenie pojazdów używanych do ratownictwa górskiego, w tym pojazdów uprzywilejowanych	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady budowy pojazdów ratowniczych w stopniu podstawowym z uwzględnieniem	• Prowadzić samochód terenowy o DMC do 3,5 t (posiadać kategorię prawa jazdy min. B) po

właściwości trakcyjnych umożliwiających poruszanie się w terenie; • Zasady bezpiecznego użytkowania pojazdów; • Zasady prawidłowej eksploatacji pojazdów; • Zasady prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych po drogach publicznych; • Instrukcję obsługi urządzeń dodatkowych; • Zasady transportowania pojazdów specjalnych.	drogach publicznych oraz w terenie górskim; • Przeprowadzać codzienną obsługę danego typu pojazdu; • Przygotowywać pojazd do działań w trudnym terenie (np. zakładanie łańcuchów śnieżnych); • Obsługiwać dodatkowe elementy wyposażenia, takie jak wyciągarka, dodatkowe oświetlenie; • Transportować w sposób bezpieczny sprzęt ratowniczy w specjalnych worach i skrzyniach na miejsce działań różnymi pojazdami.

Z8 Użytkowanie sprzętu ratowniczego zgodnie zasadami jego eksploatacji w celu utrzymania należytego stanu technicznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Instrukcje obsługi danego sprzętu ratowniczego opracowane przez producenta; • Instrukcje wewnętrzne wydane przez ORG dotyczące użytkowania danej grupy sprzętu; • Zasady utrzymywania sprzętu ratowniczego we właściwym stanie technicznym; • Zasady pobierania i zdawania powierzonego sprzętu służbowego; • Instrukcje i zalecenia producenta sprzętu dotyczące bieżącej konserwacji oraz drobnych napraw; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. w zakresie użytkowania danego typu sprzętu.	• Obsługiwać sprzęt ratowniczy; • Dokonywać okresowych przeglądów sprzętu, które muszą być wykonane przez użytkowników zgodnie z instrukcją obsługi; • Prowadzić dokumentację opisującą eksploatację sprzętu – karty pracy, paszporty techniczne; • Stwierdzać, zlokalizować i udokumentować uszkodzenia, usterki lub wadliwe działanie sprzętu; • Prowadzić drobne naprawy sprzętu, dopuszczalne przez producenta, np. wymiana żarówek, bezpieczników itp.; • Pobierać i zdawać sprzęt zgodnie z zasadami BHP, ochrony ppoż.

3.3. Kompetencje społeczne

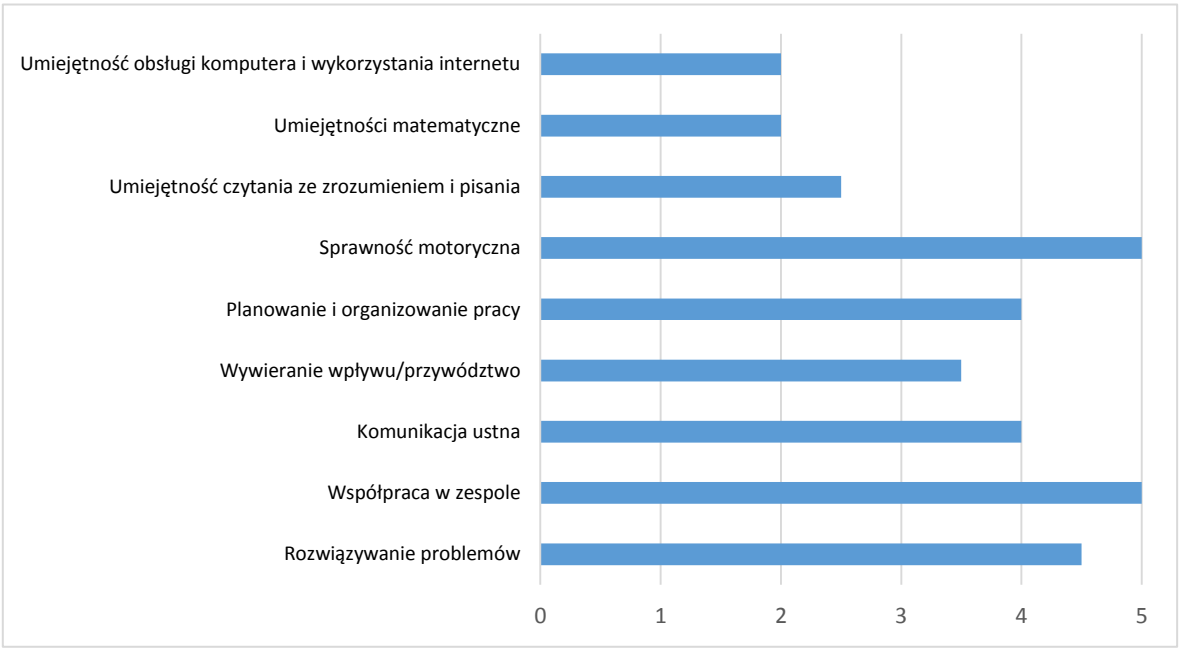
Pracownik w zawodzie **ratownik górski** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi) oraz za powierzone pojazdy i sprzęt wykorzystywane podczas działań ratowniczych.
- Współdziałania w zespole ratowniczym, pod kierownictwem innych osób.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym w różnych miejscach i warunkach pracy właściwych dla ratownictwa górskiego.
- Oceniania i weryfikowania działań własnych oraz oceniania osób, z którymi współpracuje podczas prowadzenia działań ratowniczych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami dotyczącymi prowadzenia akcji ratowniczych w obszarach górskich.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych własnych oraz podległego personelu w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w dziedzinie ratownictwa górskiego.
- Radzenia sobie ze stresem związanym z udziałem w akcjach ratowniczych, w tym potrzebą przeprowadzenia akcji ratowania życia, stycznością z ofiarami śmiertelnymi.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **ratownik górski.**

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **ratownik górski**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **ratownik górski** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Możliwości uzyskania zatrudnienia w zawodzie **ratownik górski** (2018r.) są ograniczone.

Potencjalni pracodawcy to podmioty uprawnione do ratownictwa górskiego[8], które posiadają zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych na wykonywania działań ratowniczych w górach zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.

Zatrudnienie w zawodzie ratownik górski uzależnione jest od polityki kadrowej poszczególnych instytucji. Decyzje o przyjęciu kandydata do pracy w tym zawodzie podejmowane są przez zarządy tych instytucji, natomiast liczba etatów ratowniczych jest w nich stała lub podlega niewielkim zmianom. W związku z tym liczba wolnych miejsc (wakatów), na których mogą być zatrudnieni nowi ratownicy górscy, zależy w danym roku głównie od liczby osób przechodzących na emeryturę lub też rezygnujących z pracy z różnych powodów.

Według obecnych przepisów podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego to: Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR) i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (TOPR). Są to stowarzyszenia, w których pracują nieodpłatnie wolontariusze (zwani ratownikami ochotnikami), stanowiący ok. 80% kadry ratowniczej. Osoby te nie otrzymują wynagrodzenia za wykonywaną pracę.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **ratownik górski**. Kandydaci do pracy w tym zawodzie mają jednak możliwość kształcenia w licznych szkołach wyższych na studiach I i II stopnia, na kierunku ratownictwo medyczne. Kierunek ten posiadają w swej ofercie głównie uniwersytety medyczne.

Wiele uczelni wyższych w Polsce oferuje także kształcenie w systemie studiów podyplomowych dla absolwentów studiów I lub II stopnia, pragnących poszerzyć swoją wiedzę z zakresu wybranych zagadnień ratowniczych.

Szkolenie

Podmioty uprawnione do wykonywania zawodu **ratownik górski** szkolą ratowników górskich na własne potrzeby wewnątrz organizacji. Szkolenia te odbywają się zgodnie z przyjętym modelem, który jest stale dostosowywany do potrzeb występujących w ratownictwie górskim.

Elementem służby przygotowawczej jest uczestnictwo w kursach organizowanych przez pracodawcę. Dodatkowo ratownik górski może brać udział w szkoleniach specjalistycznych, organizowanych przez podmioty zewnętrzne (kursy wspinaczkowe, medyczne, techniki przetrwania i in.).

Ratownicy korzystają też z wielu form szkoleń zewnętrznych, takich jak udział w konferencjach, warsztatach branżowych, wspólnych szkoleń z podmiotami o zbliżonym profilu działalności w kraju i za granicą. Odbywają też staże zawodowe w zagranicznych organizacjach ratownictwa górskiego, dofinansowane w ramach programów edukacyjnych.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
https://zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **ratownik górski** jest zróżnicowane i kształtuje się w granicach od 2500 zł do 7000 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń zawodowego pracownika w zawodzie ratownik górski:
- nie przekracza 3000 zł brutto miesięcznie na początku okresu zatrudniania,
- kształtuje się na poziomie od 3000 zł do 5000 zł brutto miesięcznie na stanowiskach wymagających wyższych kompetencji oraz znacznego doświadczenia, np. kierownik komórki organizacyjnej, specjalista, instruktor,
- wynosi od 5000 zł do 7000 zł brutto miesięcznie na stanowiskach najwyższego szczebla – np. Naczelnik Grupy Regionalnej (terenowej jednostki organizacyjnej).

Wysokość wynagrodzenia w zawodzie ratownik górski uzależniona jest m.in. od:
- szczegółowego zakresu zadań i stopnia wymagań,

- posiadanych kompetencji,
- długości stażu pracy,
- zajmowanego stanowiska.

W zawodzie ratownika górskiego powszechnie oferowane są także świadczenia pozapłacowe, do których zaliczyć można np.:

- ubezpieczenia od następstw NNW, także w życiu codziennym,
- zniżki na korzystanie z atrakcji turystycznych i rekreacyjnych,
- zniżki na zakup sprzętu turystycznego.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy
Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **ratownik górski** nie zatrudnia się osób z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Jest to spowodowane dużymi wymaganiami dotyczącymi sprawności psychicznej i fizycznej pracowników wykonujących ten zawód.

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. poz. 1473).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2195, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Jagiełło M.: Wołanie w górach. Wypadki i akcje ratunkowe w Tatrach. Iskry, Warszawa 2012.
- Marszałek E.: Wołanie z Połonin. Opowieści bieszczadzkich goprowców. Ruthenus, Krosno 2015.
- Miller P.: Konstruowanie tożsamości ratownika górskiego. „Przegląd Socjologii Jakościowej" nr 1, 2010.
- Mrozowicz K.: Czynnik ludzki w górskim pogotowiu ratunkowym: analiza osobowościowych uwarunkowań i zachowań organizacyjnych ratowników górskich. Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza, Jarosław 2013.
- Pisarczyk Ł.: Ryzyko pracodawcy. Wolters Kluwers, Warszawa 2008.
- Stoffel R.: The Handbook for Managing Land Search Operations. Emergency Response International USA, 2017.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Platforma szkoleniowa GOPR: https://gopr.cel.agh.edu.pl
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Portal branżowy: http://ratownictwogorskie.pl
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: http://kwalifikacje.edu.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji − wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: − poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), − profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Akia**	Środek do transportu osób poszkodowanych w zimie po śniegu, zbudowany w kształcie płytkiej, wąskiej łódki. Nazwa pochodzi z języka eskimoskiego. Obecnie użytkowana wersja wykonana jest ze stopów aluminium.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://z-ne.pl/t,haslo,30,akia.html [dostęp: 31.10.2018]
2	**Czekan**	Narzędzie wielofunkcyjne, służące do wspinaczki, wyrąbywania stopni w lodzie, do podpierania, do hamowania podczas ześlizgnięcia się oraz do asekuracji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://e-gory.pl/porady/wspinaczka/jak-uzywac-czekana-turytycznego [dostęp: 31.10.2018]
3	**Goprowiec/toprowiec**	Zwyczajowe, powszechnie używane nazwy zawodu ratownik górski funkcjonujące w języku „nieoficjalnym", potocznym, przeważnie używanym na terenach górskich przez starsze pokolenie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.topr.pl/ oraz http://www.gopr.pl [dostęp: 31.10.2018]
4	**Jednostka ratownictwa górskiego**	Część podmiotu uprawnionego do ratownictwa górskiego o zasięgu regionalnym. W przypadku GOPR są to Grupy Regionalne (Bieszczadzka, Krynicka, Podhalańska, Beskidzka, Wałbrzysko-Kłodzka, Karkonoska, Jurajska), w przypadku TOPR z racji małego obszaru (Tatry i Pasmo Gubałowskie) nie występuje podział na oddziały regionalne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na postawie: opisu podziału regionalnego GOPR
5	**Kwalifikowana Pierwsza Pomoc (KPP)**	Najniższy poziom uprawnień medycznych opisany w art. 13 ust. 1 ustawy o państwowym ratownictwie medycznym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112081241 [dostęp: 31.10.2018]
6	**Odbiornik nawigacji satelitarnej**	Urządzenie pozwalające na określenie pozycji (współrzędnych geograficznych) na podstawie analizy sygnałów emitowanych przez satelity systemów GPS, GLONASS, GALILEO.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://technologiagps.org.pl [dostęp: 31.10.2018]

7	**Organizacja Ratownictwa Górskiego (ORG)**	Podmiot uprawniony do ratownictwa górskiego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112081241 [dostęp: 31.10.2018]
8	**Podmioty uprawnione do ratownictwa górskiego**	Ratownictwo górskie mogą wykonywać podmioty, które uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych na wykonywanie ratownictwa górskiego oraz wpis do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Na dzień sporządzania informacji podmiotami uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego są: – Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112081241 [dostęp: 31.10.2018]
9	**Przyrzeczenie ratownicze**	Określona w statutach GOPR i TOPR forma tradycyjnej przysięgi składanej przez ratowników kandydatów, którzy od tej pory stają się pełnoprawnymi członkami stowarzyszenia, czyli ratownikami. Należy ja rozumieć jako swoisty kodeks etyczny ratownika górskiego.	Treść przyrzeczenia: GOPR: http://www.gopr.pl/poradnik/jak-zostac-ratownikiem-gopr/przyrzeczenie-ratownicze [dostęp: 31.10.2018]
10	**Raki**	Metalowe kolce mocowane do butów. Umożliwiają turystom górskim i wspinaczom poruszanie się po lodzie i śniegu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://z-ne.pl/t,haslo,4001,raki.html [dostęp: 31.10.2018]
11	**Ratownictwo górskie**	Ogół działań polegający na organizowaniu i udzielaniu pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach oraz transportowanie zwłok z gór.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112081241 [dostęp: 31.10.2018]
12	**Search and Rescue (SAR)**	Ogół zadań ratowniczych mających na celu odnalezienie i ewakuację osoby zaginionej na skutek wypadku lub zabłądzenia z miejsca niebezpiecznego lub trudnodostępnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie słownika oxfordzkiego: https://en.oxforddictionaries.com/definition/sar [dostęp: 31.10.2018]

13	**System Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM)**	System Państwowego Ratownictwa Medycznego powstał, aby zapewnić pomoc każdej osobie w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia. System PRM działa 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, przez cały rok. Jednostki systemu PRM to: – szpitalne oddziały ratunkowe, – zespoły ratownictwa medycznego, w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego, które mają zawarte umowy z NFZ.	https://www.gov.pl/web/zdrowie/system-panstwowe-ratownictwo-medyczne [dostęp: 31.10.2018]
14	**Tobogan**	Sanie ratownicze używane przez ratowników górskich do transportu poszkodowanych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://z-ne.pl/t,szukaj,.html [dostęp: 31.10.2018]
15	**Ustawa górska**	Potoczne określenie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112081241 [dostęp: 31.10.2018]
16	**Wyprawa (ratunkowa w górach)**	Działania ratownicze prowadzone w górach przez zespół liczący więcej niż 4 ratowników w czasie dłuższym niż 2 godziny.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Międzynarodowy Komitet Ratownictwa Alpejskiego ICAR http://www.alpine-rescue.org [dostęp: 31.10.2018]
17	**Zestaw lawinowy**	Zestaw specjalnego wyposażenia do poruszania się w ternie zagrożonym lawinami. Pełny i funkcjonalny zestaw musi składać się zawsze z 3 elementów: – detektora radiowego, – sondy lawinowej, – składanej lekkiej łopaty. Zestaw służy do lokalizacji (sonda, detektor) i odkopania (łopata) osoby zasypanej przez lawinę.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://outdoormagazyn.pl/2017/01/lawinowe-abc-sprzetowe-niuanse-rozmowa-ze-specjalista-ze-sklepu-polar-sport [dostęp: 31.10.2018]

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [575]